

Politisk kontekst

I henhold til FN's erklæring om afskaffelse af vold mod kvinder (1993) skal vold mod kvinder forstås som »enhver kønsbaseret voldshandling, der fører til, eller som sandsynligvis vil føre til, fysisk, seksuel eller psykisk skade eller lidelse for kvinder«. Alle former for vold mod kvinder overtræder, formindsker eller nulstiller kvinders mulighed for at udøve deres menneskerettigheder; mere specifikt den fundamentale ret til at leve, retten til tryghed, frihed, værdighed og retten til fysisk og følelsesmæssig integritet. Vold mod kvinder kan derfor ikke ignoreres af medlemsstaternes regeringer.

Rådet for Den Europæiske Union har vedtaget tre sæt rådskonklusioner:

- I 2010 understregede Rådet behovet for at styrke indsamlingen af data om forekomsten af vold mod kvinder og piger.
- I 2012 opfordrede Rådet medlemsstaterne til at »sikre, at der er tilstrækkelige støtteforanstaltninger til ofre for vold, og at disse arbejder ud fra et ligestillingsperspektiv« og opfordrede/anmodede Kommissionen til/om at overveje yderligere juridiske instrumenter og udvikle en europæisk strategi for bekæmpelse af kønsrelateret vold.
- I 2014 bad Rådet medlemsstaterne løse problemet med underrapportering, forbedre adgangen til tjenester og sikre hensigtsmæssig og bæredygtig finansiering til bekæmpelse af kønsbaseret vold og kvindelig omskæring.

Direktiv om minimumsstandarder for ofre for kriminalitet med hensyn til rettigheder, støtte og beskyttelse (direktiv 2012/29/EU)

- anerkender vold mod kvinder som kønsbaseret vold og understreger behovet for specialiserede tjenester til sårbare grupper af ofre, som f.eks. kvinder, der er ofre for seksuel vold.

Direktivet om den europæiske beskyttelsesorden inden for administrativ ret, civilret og strafferet

- sikrer, at tilhold og beskyttelsesordrer, der udstedes i én EU-medlemsstat, anerkendes i hele EU. Kvinder, der er blevet ramt af vold i hjemmet, beskyttes mod gerningsmændene, hvis de rejser eller flytter til et andet sted i EU.

Forordning (EU) nr. 606/2013 om gensidig anerkendelse af beskyttelsesforanstaltninger i civilsager

Europa-Kommissionen:

- Har finansieret talrige europæiske projekter, der har til formål at afskaffe vold mod kvinder inden for Daphne III- og PROGRESS-programmet, og vil fortsætte gennem programmet for rettigheder, ligestilling og medborgerskab suppleret med midler under programmet for retlige anliggender.
- Værdighed, integritet og bekæmpelse af kønsbaseret vold er et prioriteret område i Kommissionens strategi for lighed mellem kvinder og mænd for 2010-2015.
- I 2013 udsendte Kommissionen en politisk meddelelse om bekæmpelse af kvindelig omskæring samt en række foranstaltninger og opfordrede ligeledes til implementering af konkrete foranstaltninger i medlemsstaterne.

De strategiske mål for Beijinghandlingsplanen og EU-indikatorerne

- D.1.** Træffe integrerede foranstaltninger for at forebygge og afskaffe vold mod kvinder.
- D.2.** Undersøge årsager til og konsekvenser af vold mod kvinder og effektiviteten af forebyggende foranstaltninger.
- D.3.** Bekæmpe kvindehandel og bistå ofre for vold som følge af prostitution og menneskesmugling.

EU-Rådet vedtog et sæt indikatorer på dette område, som blev foreslået af det spanske og det danske formandskab i 2002 og det irske formandskab i 2004. I 2012 reviderede det cypriotiske formandskab en indikator vedrørende støtte til ofre. I øjeblikket findes der ti indikatorer på dette område, som især drejer sig om vold i hjemmet mod kvinder og/eller vold i nære relationer samt seksuel chikane på arbejdspladsen.

Konklusioner på EU-dækkende data

Medlemsstaterne prioriterer i stigende grad kønsbaseret vold

Siden den seneste generelle revision af Beijinghandlingsplanen i EU har medlemsstaterne gjort betydelige fremskridt på dette område ved at vedtage ny lovgivning samt udvikle og gennemføre nye foranstaltninger rettet mod forskellige former for vold. Adskillige medlemsstater har igangsat et arbejde med at indføre definitioner på kønsbaseret vold i hjemmet og vold i nære relationer.

I de seneste fem år har der i EU været en tydelig konsensus om at vedtage og gennemføre nationale handlingsplaner for at bekæmpe vold mod kvinder, og de fleste medlemsstater har vedtaget sådanne planer. De fleste nationale planer og strategier er rettet mod vold i hjemmet og andre former såsom fysisk vold, seksuel vold, psykisk vold, forfølgelse, kvindelig omskæring, kvindedrab og seksuel chikane på arbejdspladsen.

Utilstrækkelig specialiseret støtte til voldsrante kvinder

Støttetjenester for kvinder tilbyder ikke kun støtte til den enkelte kvinde, men spiller også en vigtig rolle med hensyn til at skabe bevidsthed og ændre holdningerne i samfundet. I 2012 havde 17 medlemsstater en national hjælpelinje for kvinder, og 25 medlemsstater stillede krisecentre til rådighed for kvinder.

Mellem 2012 og 2013 har man kunnet konstatere en række positive ændringer, idet nye opholds- og krisecentre er åbnet over hele EU. Af næsten alle CEDAW-rapporter fremgår det imidlertid, at finansieringen af indsatser målrettet mod kvinder er blevet beskåret, er utilstrækkelig eller ikke varer ved. Finansieringen til sikring af bæredygtige indsatser af høj kvalitet målrettet mod kvinder er endnu ikke på plads i EU og er særdeles nødvendig.

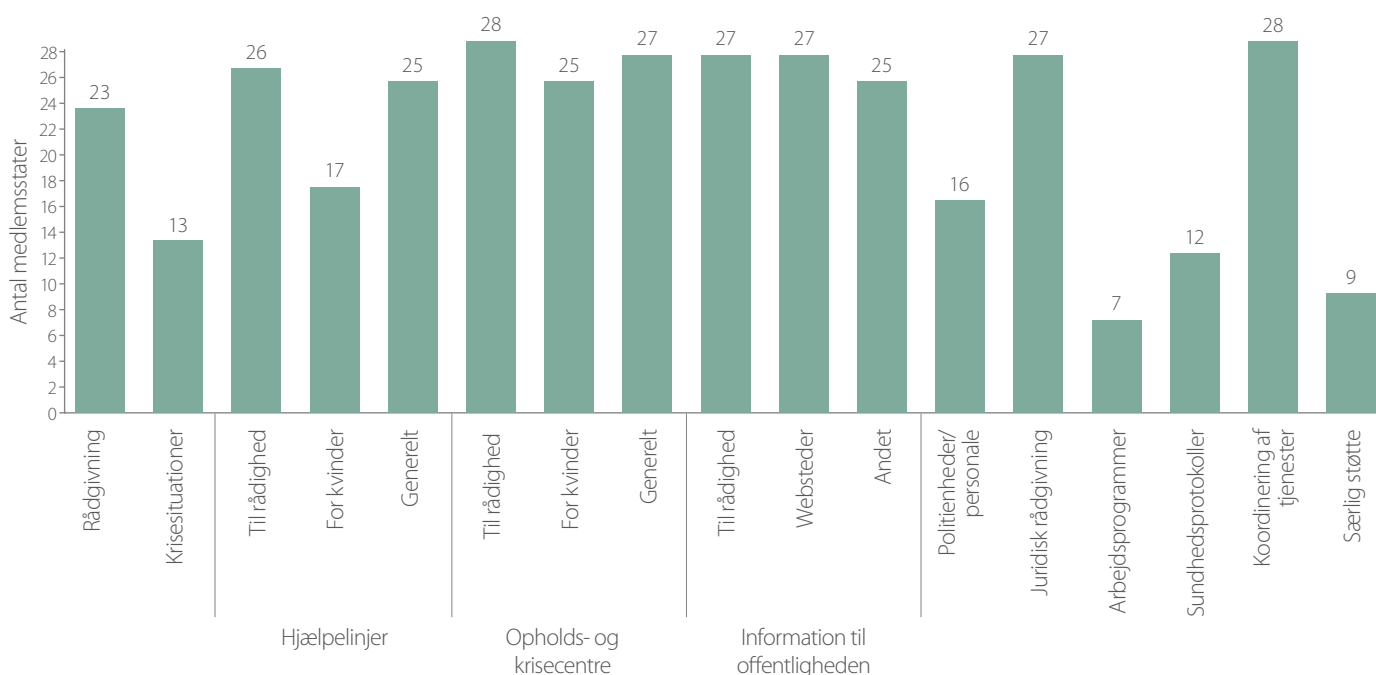
Sundhedsvæsenet beskæftiger sig i stigende grad med vold mod kvinder

Behovet for at tilrettelægge en effektiv reaktion på vold mod kvinder inden for sundhedsvæsenet har opnået bredere anerkendelse i EU i de seneste fem år og er blevet bekræftet af FRA-undersøgelsen, der viser, at størstedelen af de kvindelige voldsofre henvender sig til sundhedssektoren for at få hjælp. Ud over at tilbyde uddannelse er retningslinjer og protokoller, der omfatter anbefalinger, vigtige for sundhedssektoren. For at give mulighed for anbefalinger skal der findes et bæredygtigt servicecenter for kvindelige voldsofre. I øjeblikket har kun 12 medlemsstater indført sådanne protokoller.

Medlemsstaterne støtter arbejdet med at forbedre tilgængeligheden, kvaliteten og sammenligneligheden af data om vold mod kvinder

Mellem 2000 og 2014 gennemførte alle EU-medlemsstater mindst en undersøgelse af forekomsten af vold mod kvinder. Administrative datakilder om forskellige former for vold mod kvinder er oftest tilgængelige fra politiet,

SPECIALISEREDE TJENESTER FOR KVINDelige VOLDsoFRE I EU-28, EFTER TYPER AF TJENESTER, 2012

Kilde: EIGE, Violence against Women – Victim Support, 2012.

og herefter følger retsvæsenet (domstolsstatistikker) og andre sektorer (sundhed, socialvæsen).

Med offentliggørelsen af den EU-dækkende undersøgelse om forekomsten af vold mod kvinder, der blev gennemført af Agenturet for Grundlæggende Rettigheder i 2014, nåede man en vigtig milepæl for vurderingen af forekomsten af vold mod kvinder i EU. Ifølge undersøgelsen har hver tredje kvinde oplevet en eller anden form for fysisk og/eller seksuel vold i EU efter deres 15. år, hvilket svarer til 62 millioner kvinder. Hver tiende kvinde har oplevet en eller anden form for seksuel vold, og hver 20. er blevet voldtaget efter deres 15. år.

Programmer for gerningsmænd opnår større anerkendelse

I Istanbulkonventionen (artikel 16) kræves det, at man opretter programmer for gerningsmænd bag vold

mod kvinder med henblik på at lære dem ikkevoldelig adfærd i personlige forhold for at forhindre yderligere vold og ændre voldelige adfærdsmønstre. De fleste medlemsstater tilbyder programmer for gerningsmænd, hvor de fleste fokuserer på psykologbehandling eller psykiatrisk behandling, rådgivning og terapi.

Bedre adgang til uddannelse af fagfolk

Det er nødvendigt at indarbejde koncepter vedrørende vold mod kvinder i grunduddannelsen af fagfolk og udformning af klare politikker og retningslinjer for fagfolk for at yde effektiv bistand til voldsopofrene og gennemføre de eksisterende foranstaltninger. Selv om de fleste medlemsstater anerkender betydningen af uddannelse, er det kun ganske få af dem, der finansierer regelmæssig uddannelse på dette område. En betydelig andel af uddannelsen gennemføres af NGO'er, som undertiden ikke modtager finansiering til deres arbejde.

Aus der Arbeit des EIGE gewonnene Erkenntnisse zu bewährten Verfahren

Spezialisierte Weiterbildung zu häuslicher Gewalt für künftige Angehörige der Polizei des Großherzogtums Luxemburg

Im Jahr 2003 verabschiedete Luxemburg ein Gesetz über häusliche Gewalt, welches festlegt, dass Urheber häuslicher Gewalt die Wohnung der Familie räumen müssen. Zudem wurde mit dem Gesetz der Kooperationsausschuss der Fachkräfte im Bereich Gewaltbekämpfung eingerichtet, dem die betreffenden Akteure (Ministerien, Gerichte, Polizei und im Bereich Bekämpfung häuslicher Gewalt tätige NRO) angehören. Als nächster Schritt wurde von NRO und der Polizei des Großherzogtums ein spezielles Ausbildungsmodul für alle neuen Polizeibediensteten als Teil der Grundausbildung entwickelt. Dieses ist auch in Weiterbildungsinstrumente für Polizeibeamte integriert, wie etwa Leitlinien zum Verfassen eines Berichts zur Vorlage bei der Staatsanwaltschaft. Informationsmaterial für Opfer und Urheber von Gewalt ergänzen die Weiterbildungen. Im Jahr 2004 wurden 36 einwöchige Weiterbildungsveranstaltungen für Gruppen von 20 bis 30 Teilnehmerinnen und Teilnehmern durchgeführt (insgesamt 1.000 Polizeibeamte). Seither finden jährlich regelmäßige Weiterbildungsveranstaltungen für 60 Polizeibedienstete statt.

MISSING TRANSLATION

Weiterbildungsangebot von CAADA für IDVA – Vereinigtes Königreich

Co-ordinated Action Against Domestic Abuse (CAADA) hat einen Weiterbildungskurs ausgearbeitet, um die berufliche Qualifikation von Independent Domestic Violence Advisors (IDVAs) (unabhängige Beraterinnen und Berater im Bereich häusliche Gewalt), die mit am stärksten gefährdeten Opfern arbeiten, zu verbessern. Diese Qualifikation wird vom Innenministerium des Vereinigten Königreichs anerkannt und ist vom Open College Network (OCN) auf Stufe 3 akkreditiert. Seit 2005 nahmen 1 700 unabhängige Berater und Beraterinnen im Bereich häusliche Gewalt (IDVA) an Weiterbildungsmaßnahmen von CAADA teil, in denen Fachkräfte mit den Qualifikationen ausgestattet werden, um für Opfer häuslicher Gewalt und deren Kinder für mehr Sicherheit zu sorgen. Die Weiterbildungen dauern 14 Tage, sind in fünf Blöcken organisiert und bieten Fachkräften die Möglichkeit, die wesentlichen Kompetenzen eines „IDVA Toolkits“ zu erwerben, darunter motivierende Gesprächsführung, Anwendung der Veränderungsphasen, aktives Zuhören, Durchsetzungsvermögen, Verhandlung und prosoziale Modelle. Von den im Bericht von CAADA „A place of greater safety“ für 2012 analysierten 2 500 Opfern gaben 63 % an, dass der Missbrauch nach der Intervention eines IDVA aufgehört habe, und 71 % der Opfer fühlten sich sicherer. Die stärksten Rückgänge waren bei sexuellem Missbrauch festzustellen. Zudem berichteten die Opfer von einem besseren Wohlbefinden nach der Intervention eines IDVA: 69 % gaben an, ihre Lebensqualität habe sich verbessert, und 77 % waren zuversichtlich, künftig Unterstützung zu finden.

FREMSKRIDT OG FORHINDRINGER PÅ OMRÅDE D: VOLD MOD KVINDER

FREMSKRIDT

- Større synlighed omkring vold mod kvinder i de senere år.
- Der er udført ny forskning og indsamlet nye data om vold mod kvinder.
- Medlemsstaterne har truffet foranstaltninger for at styrke den lovgivningsmæssige og institutionelle ramme for bekæmpelse af vold mod kvinder.
- Det er muligt at bygge videre på og forbedre eksisterende foranstaltninger og aktioner for at bekæmpe vold mod kvinder med henblik på at opfylde minimumsstandarderne over hele EU.

FORHINDRINGER

- Volden mod kvinder er både omfattende og kompleks: Der kræves betydelig politisk vilje og finansiering for at bekæmpe den.
- CEDAW-rapporter viste, at finansieringen af specialiserede tjenester for kvinder er blevet reduceret.
- Den specialiserede støtte til voldsramte kvinder er stadig utilstrækkelig.

Vejen frem for EU

- Det er nødvendigt at sikre, at der er betydelig politisk vilje og finansieringsmidler til at bygge videre på de eksisterende foranstaltninger og aktioner for at bekæmpe vold mod kvinder og til at forbedre disse foranstaltninger på en måde, der sikrer, at man opfylder minimumsstandarderne for støtte til voldsramte kvinder i alle medlemsstater.
- Indsamling af data om forekomsten og administrative data af tilstrækkelig kvalitet er vigtige for overvågningen og gennemførelsen af processer vedrørende vold mod kvinder.
- Direkte former for vold mod kvinder skal afhjælpes i forbindelse med normer, holdninger og stereotyper (der resulterer i indirekte former for vold), der underbygger vold mod kvinder og ulighed mellem kønnene i almindelighed.
- Bekæmpelsen af vold mod kvinder kan ikke være effektiv uden at engagere og inddrage mændene. Fordi en patriarkalsk kultur, hegemonisk maskulinitet og kønsnormer understøtter problemer med kønsbaseret vold, skal problemet afhjælpes ved at involvere og inddrage mænd, samtidig med at der foretages en kritisk vurdering af patriarkalske strukturer og hegemoniske maskuliniteter.

Europäisches Institut für Gleichstellungsfragen (EIGE)

Das Europäische Institut für Gleichstellungsfragen (EIGE) ist das EU-Kompetenzzentrum für Gleichstellungsfragen. Das EIGE unterstützt politische Entscheidungsträger und alle relevanten Einrichtungen in ihren Bemühungen zur Verwirklichung der Gleichstellung von Frauen und Männern in Europa und darüber hinaus, indem es spezifisches Fachwissen sowie verlässliche und vergleichbare Daten zur Gleichstellung in Europa bereitstellt.

Weitere Informationen: <http://eige.europa.eu>

Das Ressourcen- und Dokumentationszentrum (RDC) des Europäischen Instituts für Gleichstellungsfragen (EIGE) ist ein innovatives und praktisches Instrument, das dabei hilft, wichtige Ressourcen zur Geschlechtergleichstellung zu identifizieren und zu verknüpfen. Es erleichtert interessierten Personen unter den an der Gleichstellungspolitik und -praxis interessierten Personen erleichtert und einen Online-Bereich für Diskussionen und Debatten bietet.

Weitere Informationen: <http://eige.europa.eu/content/rdc>

Kontakt:

Europäisches Institut für Gleichstellungsfragen
Gedimino pr. 16, LT-01103 Vilnius, LITAUEN
Tel. +370 521574-44/00

facebook.com/eige.europa.eu

twitter.com/eurogender

youtube.com/eurogender

<https://eurogender.eige.europa.eu>

ISBN 978-92-9218-563-3

doi:10.2839/1885

MH-04-15-022-DE-N